

Samlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 124 2003

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Ingemar Algulin, Anders Cullhed, Boel Westin

Uppsala: Bengt Landgren, Torsten Pettersson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Anna Williams (uppsatser) och Conny Svensson (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av
Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes till Litteraturvetenskapliga institutionen, Slottet ing. A0, 752 37 Uppsala. Uppsatserna granskas av externa referenter. Ej beställda bidrag skall inlämnas i form av utskrift och efter antagning även på diskett i något av ordbehandlingsprogrammen Word för Windows eller Word Perfect. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 1 juni 2004 och för recensioner 1 september 2004.

Sedan årgång 2002 av *Samlaren* erhåller uppsatsförfattarna ett digitalt underlag för särtryck. Det består av uppsatsen i form av en pdf-fil, lagrad på en diskett.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förfogande som bedömare av inkomna manuskript.

ISBN 91-87666-21-9

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by
Elanders Gotab, Stockholm 2003

reflex av den himmelska kärleken, och teologisk doktrin, å ena sidan präglad av mariologiska element, å den andra av skapelseberättelsens nedvärdering av kvinnan. Det är tänkvärda invändningar, men de drabbar knappast hjärtpunkten i Gaunts analys, även om denna givetvis medför en förskjutning av fokus.

Kyrkan kämpade i längden förgäves, konstaterar Malm, mot en naturkraft som sexualiteten och tvangs därför visa en avsevärd tolerans i sin praktik. Författarens lika fyndiga som oväntade – och kanske delvis skämtsamt menade – slutsats blir att det är *la femna*, den ofullkomliga men högst ”verkliga” kvinnan, som slutgiltigt triumferar, inte vare sig *la domna*, hennes idealiserade men ofta som känslolokall och förljungen avslöjade motsats, eller mannen/diktaren själv. Attityden till kvinnan må sedan ha varierat, från latinpoeternas hänförda hyllning till en Marcabrus stränga avståndstagande.

Efter läsningen av denna breda, man frestas säga encyklopediskt grundliga genomgång, utförd med stor, på omfattande studier grundad filologisk och litteraturvetenskaplig ackuratess och där egna ställningstaganden tydligt angivits och motiverats, ser man fram emot den utlovade fortsättningen, som alltså blir en specialundersökning av hur det kvinnliga könets oemotståndlighet beskrivs i medeltida narrativa texter, betitlad *Par foi. Anz ne vis tel con.*

Sven Björkman

Tommy Danielsson, *Hrafnkels saga eller Fallet med den undflyende traditionen*. Gidlunds förlag, Hedemora 2002.

Tommy Danielsson, *Sagorna om Norges kungar. Från Magnús göði till Magnús Erlingsson*. Gidlunds förlag, Hedemora 2002.

Frågan om graden av muntlig tradition bakom islänningasagorna har länge varit central inom sagaforskningen. Under en stor del av 1900-talet har debatten utgått från termerna friprosa och bokprosa. Anhängarna till friprosateorin har hävdat att de befintliga, skrivna islänningasagorna återgår mer eller mindre direkt på muntliga sagor – som de alltså liknar till både form och innehåll – medan bokprosateorins anhängare uppfattar de befintliga sagorna som skriftligt komponerade verk för vilka skriven litteratur utgjort källor till både stoff och stil. Förvisso räknar även

bokprosaanhängarna med muntlig tradition, men denna ses som betydligt mindre viktig för de färdiga sagornas utseende än de litterära förebilderna och de skrivande författarnas egna bidrag. Bokprosateorin dominerade sagaforskningen vid förra seklets mitt, och för en svensk publik har denna teori blivit väl känd då Peter Hallberg med kraft förfäktar den i sin inflytelserika bok *Den isländska sagan*, vilken utkommit i ett antal upplagor sedan 1956. I de senaste decenniernas forskning har emellertid muntlighetens betydelse betonats alltmer av t.ex. forskare som Theodore Andersson, Óskar Halldórsson, Dietrich Hofmann och Gísli Sigurðsson. Moderna forskare ställer gärna frågorna annorlunda än kollegerna i 1900-talets början och den gamla uppdelningen beskrivs ofta som inaktuell, men det är likväl tydligt att den ’rådande åsikten’ om sagornas ursprung idag ligger närmare friprosa- än bokprosateorin. Men detta är en forskningstrend som säkerligen gått de flesta svenska litteraturvetare förbi – på universitetens kurser används alltjämt Peter Hallbergs bok, och hans avfärdande av friprosateori och tanken på en utvecklad muntlig tradition presenteras som den slutgiltiga sanningen.

Av de enskilda islänningasagorna hör *Hrafnkels saga* till dem som har undersökts mest inom norrönforskningen. Inte minst har olika forskare diskuterat sagan som en eventuell nyckelroman om 1200-talets Island, alternativt som en didaktisk skrift med religiösa, moraliska eller politiska budskap. Men *Hrafnkels saga* har också länge haft en viktig roll just i debatten om muntlig kontra skriftlig tradition i sagorna. År 1940 gav Sigurður Nordal ut en bok om sagan, *Hrafnkatla*, som blev det stora genombrottet för bokprosateorin. Nordal hävdade där att sagans huvudhändelser omöjligt kan ha ägt rum, att flera av huvudfigurerna måste vara påhittade, att sagan icke bygger på muntlig tradition, utan bör betraktas som en ren roman av en fritt skapande författare av modernt snitt.

Även i Tommy Danielssons arbete *Hrafnkels saga eller Fallet med den undflyende traditionen*, 2002, kombineras närstudiet av *Hrafnkels saga* med frågan om muntlig kontra skriftlig tradition i islänningasagorna. Danielsson betonar starkare än de flesta den muntliga traditionens betydelse för denna och andra islänningasagors utformning, och han driver boken igenom en polemik mot försöken att läsa in tydliga budskap i sagan. Mycket är läsvärt i Danielssons arbete – i

synnerhet som Hallbergs bokprosaåsikter alltfjämt dominerar medvetandet i den svenska universitetsvärlden. Danielsson betonar med rätta starkt att idén om muntlig tradition bakom sagorna är något helt skilt från att se dem som historiskt korrekta (t.ex. s. 240); tyvärr har dessa fenomen ofta sammanblandats och mycket av bokprosaanhängarnas argumentation har därför riktats mot fantomer. Boken är i huvudsak välgörande fri från litteraturvetenskaplig jargong, där finns en personlig ton och ett gott flyt i stilen (man noterar dock enstaka språkliga missar, såsom anglicismen "heroiskt poem" på s. 281 i stället för 'hjältedikt' samt den felaktiga användningen av termen *förkristen* på s. 294 i betydelsen 'kristendomsförebådande'). Utmärkta är också Danielssons angrepp mot den vanliga tendensen att tillskriva alla enskilda detaljer i sagan en specifik och grundläggande betydelse. Många forskare – Hermann Pålsson är nog den värsta syndaren – utgår från att varje moment, formulering och detalj i sagan måste ha en tydlig funktion i en planerande författares strategi; ofta söker forskare med hjälp av våldsamma övertolkningar och löst grundade analogier pressa fram dolda budskap ur sådana isolerade detaljer. Som exempel kan nämnas en episod i sagan där en av figurerna, Porbjörn, brister i gråt i samband med motgångar på tinget. Olika forskare har överbjudit varandra i sökta paralleller till och analyser av denna gråt och vad den kan antas betyda för tolkningen av sagans budskap. Danielsson avfärdar dessa tolkningar (s. 109–110) och talar i stället om ren berättarglädje. De många forskningsöversiktarna i boken är informativa och välgjorda och presenterar hederligt och tydligt de olika åsikter som förts fram. Likväl är det just i forskningsöversiktarna ett av bokens största problem ligger.

Referat av olika slag, ibland av innehållet i sagor men oftast av andra forskares uppfattningar, upptar en oerhört stor del av Danielssons bok. I själva verket kan hela boken fram till s. 268 beskrivas som en räckta referat. Danielsson är förvisso genomgående kritisk och polemiserar ibland effektivt mot svaga punkter hos forskarna ifråga, men det är likväl ett problem att det i bokens huvuddel inte handlar om analyser som självständigt försöker lösa ett problem eller sprida nytt ljus över ett område, utan om spridda kommentarer till en pågående forskningsdiskussion. Utgångspunkten är genomgående de tidigare forskarnas teorier, inte några nya infallsvinklar eller frågeställningar. Danielssons mer övergripande kommentarer är i

denna del av boken mycket vagt formulerade och kan inte betecknas som forskningsresultat. Det handlar om antydningar som ofta har frågeform eller tryfferas med *kanske*-reservationer (t.ex. "Är det då kanske författarens roll i processen man måste reducera, och är det mot traditionen man åter ska rikta blickarna?", s. 203) eller som formuleras som vaga uppslag (t.ex. "Tänk om avsikten med sagan från början bara har varit att berätta ett intressant skeende [...]", s. 150). I den mån man kan tala om slutsatser i dessa fall handlar det om negativa sådana – Danielsson ifrågasätter de refererade forskarnas teorier utan att ställa upp några tydliga alternativ.

Sammanhängande, självständig analys möter först mycket sent i boken. Det är endast s. 268–277 och 282–309 som egentligen kan sägas utgöra en vetenskaplig undersökning – en anmärkningsvärt liten del av detta långa arbete. En 20-sidig uppsats hade varit en naturligare form att presentera dessa teorier i än en 330 sidor lång bok.

De stora forskningsöversiktarna är som redan nämnts välgjorda och kan rekommenderas som en introduktion i viktiga delar av sagaforskningen. Det bör dock påpekas att det redan finns mer koncentrerade och analytiska översikter över forskningen kring såväl *Hrafnkels saga* som teorierna kring den muntliga traditionens betydelse för sagorna (t.ex. Bjarne Fidjestøl i *Maal og minne* 1983 och S. F. D. Hughes i *Scandinavian Studies* 1980), och till detta lägger Danielsson relativt lite nytt. Det faktum att referaten av såväl sagor som forskning är så utförliga skulle kunna tolkas som att Danielsson vänder sig till allmänheten snarare än till andra specialister, att han vill popularisera sagaforskningen. Något som pekar i samma riktning är ett antal avsnitt i början av boken. Här möter vi beskrivningar av Hrafinkel och hans tid, hans tankar och känslor, delvis skrivna i jag- eller vi-form (ett exempel: "Han måste väl ha undrat när han såg mig stå där stirrande och alldeles paralyserad. Jag stammade vill nänting om att vad är det du håller på med [...]", s. 12); Danielsson betecknar själv dessa avsnitt som "fragment av fria fabuleringar med utgångspunkter i sagatexten" (s. 60). Men i boken möter å andra sidan också fackjargong av typen "När diakronin blir till intertext då är elffenbenstornet inte långt borta" (s. 309). Även för en kunnig allmänhet måste sådana formuleringar vara fullständigt obegripliga. Det är nog ändå forskarkollegerna som är Danielssons tilltänkta publik.

Danielssons avvisande av tanken på *Hrafnkels saga* som lärodikt eller nyckelroman är välmotiverat – påfallande nog har olika forskare extremt olika uppfattningar om vilka idéer sagan vill lära ut eller gestalta, varför den får sägas fungera dåligt ur didaktisk synvinkel (s. 218). Danielssons åsikt är dock ingalunda ovanlig inom sagaforskningen och har tidigare framförts av bl.a. Peter Hallberg, vilket också noteras av Danielsson (s. 223). Inte heller uppfattningen att muntlig tradition spelat en central roll för sagornas tillkomst och utformning är, som nämnts, i sig särskilt originell – det är den motsatta uppfattningen som idag är på defensiva. Även *Hrafnkels saga*, bokprosateorins paradigmnummer, har redan tidigare tillskrivits muntlig tradition av t.ex. Öskar Halldórsson 1976. Men Danielsson driver tanken på den muntliga traditionen längre än de flesta. Bakom en mängd reservationer, vaga antydningar och tvekan de frågor möter här en radikal friprosateori av gammalt märke. Det parti av boken där Danielsson presenterar sin egen argumentation är förvisso kort, men här är han verkligen originell.

Danielsson hävdar att *Hrafnkels saga*, liksom andra islänningasagor (åtminstone de av samma längd), återgår på muntliga sagor, ehuru dessa inte var fixerade. I mycket hög grad betraktar han de befintliga skrivna sagorna som nedteckningar av muntlig tradition. Redan i de muntliga sagorna fanns även sådana drag som traditionellt har setts som 'avancerade', skriftspråkliga tillägg, såsom de parallella berättelserna, de sofistikerade anknytningarna och objektiviteten (s. 277, 308). Nedtecknarens roll är liten – det handlar om tillägg av topografiska och genealogiska upplysningar o.dyl. – och Danielsson kallar honom endast undantagsvis "författare"; han skrev ned en berättelse som redan fanns och som han uppfattade som sann (s. 283, 291, 293). Danielsson är förvisso klar över att den skrivna sagan är en ny, "konstruerad enhet" (s. 296), en "litterär saga" (s. 291), men dess förebilder är ändå inte litterära, utan den muntliga traditionen om ett skeende som ansågs ha ägt rum. Därför får sagorna absolut inte betraktas som romaner eller analyseras som sådana (s. 309).

Problemet med dessa teorier är att det egentligen inte finns några belegg för dem. Det finns visserligen skäl att tro att islänningasagorna inte sågs som ren skönlitteratur i vår mening (ett renodlat historiskt verk som den katalogliknande *Landnámabók* hänvisar t.ex. flera gånger till is-

länningasagor som källor till sina uppgifter, varför dess redaktörer uppenbarligen inte såg dem som ren fiktion) liksom att muntlig tradition spelat en viktig roll även för utformningen av sagorna (flertalet sagor delar typiska drag vad gäller stil och teknik som inte förekommer i någon samtida skriven litteratur). Men härav följer inte att islänningasagorna omöjligen kan ha influerats fundamentalt av skriven litteratur eller att de inte kan analyseras som skönlitteratur – som romaner. I många islänningasagor finns bevisligen lån från skriven litteratur. Det kan handla om imitation av hela episoder som i *Njáls saga* kap. 133 (som i detalj bygger på en av Gregorius den stores dialoger) eller om tydliga stilinfluenser som naturliknelsen i *Fóstbræðra saga* kap. 11 (där kontinentens höviska poesi utgör förebilden). Eftersom det alltså finns klara belegg för att skriven litteratur i många fall utövade inflytande på viktiga inslag i olika islänningasagor – varför kan den då inte tänkas ha påverkat utformningen av helheterna? Samtidigt med islänningasagorna odlar islänningarna flera andra prosagenrer, av vilka några utgörs av regelrätt fiktion utan att någonsin ha gällt för att vara sanna. Det handlar om riddarasagor och fornaldarsagor. De förra är verkligen prosa-romaner och existerade förmodligen redan när de första islänningasagorna nedtecknades. Att tänka sig en genremässig närhet mellan dessa riddarasagor och de ungefär samtida prosaberättelserna om islänningar – islänningasagorna – synes inte alltför långsökt. De något senare fornaldarsagorna står i fråga om stil, berättarteknik, formler m.m. ofta mycket nära islänningasagorna. Här är därmed den genremässiga närheten till islänningasagan säkerställd, men fornaldarsagorna uppfattades bevisligen i hög grad som ren fiktion (vilket framgår av förord och författarkommentarer i flera av dessa sagor). Skriven litteratur och ren fiktion tillhör således islänningasagornas litterära kontext. I ljuset av sådana belegg ter det sig inte alls orimligt att trots allt se islänningasagorna som ett slags romaner, även om man erkänner betydelsen av muntlig tradition bakom dem.

Frånvaron av belegg för de verkligt originella teorierna hos Danielsson ligger delvis i själva ämnet – muntliga framföranden under medeltiden är självklart oåtkomliga för oss, trots att sådana framföranden lika självklart har ägt rum. Ändå är bristen på bevis och argument i boken ovanligt bekymmersam, eftersom det redan finns en uppsjö teorier om hur islänningasagan kombine-

rar skrivna och muntliga influenser. Danielssons radikala muntlighetsteori behöver inte förkastas som omöjlig, men klart är att Danielsson aldrig kan visa varför den skulle vara sannolikare än de teorier som lagts fram av t.ex. Carol Clover, Theodore Andersson eller Lars Lönnroth – forskare som alla erkänner den muntliga traditionens betydelse för sagorna. Danielssons teori är mer en idé som presenteras än en slutsats som bygger på analyser och argumentation. När han går igenom *Hrafnkels saga* och skiljer ut det som är nedtecknarens bidrag från det som är muntlig tradition (s. 282–291), och i några fall rentav rekonstruerar den 'ursprungliga' muntliga versionen (s. 283, 290), finns inte tillstymmelse till argument för denna detaljerade uppdelning – han går helt på känsla och intuition. Kontrasten är stor mot ett annat vetenskapligt arbete som också utkom 2002 och som också kretsar kring frågan om muntlighetens betydelse för islänningasagan – Gísli Sigurðssons *Tülkun Íslendingasagna í ljósi munnlegrar hefðar*. Gísli tillskriver liksom Danielsson den muntliga traditionen en fundamental betydelse, men Gísli bygger sina teser på ingående undersökningar och utförlig argumentation. Det faktum att källäget är dåligt är alltså ingen ursäkt för att man avstår från att presentera argument för sina teser.

Danielsson vill också förklara själva genrens uppkomst. Han hävdar att utgångspunkten för de muntliga berättelser som slutligen förvandlats till de befintliga islänningasagorna är berättelser om de juridiska processerna. Han tänker sig att minnena av uppmärksammade processer bevarats som berättelser då man behövde ett slags prejudikat och att man genom dessa berättelser 'bearbetade samtiden' (s. 276, 282, 300–301).

Även denna teori lider av att den inte egentligen styrks av några argument. Det finns inga källor som antyder processerna som incitament för uppkomsten av sagor. Danielsson kommer i stället fram till idén om juridikens betydelse genom att söka efter ett särisländskt fenomen som skulle kunna förklara ett annat särisländskt fenomen, alltså islänningasagorna (s. 276). Inte heller innehållet i sagorna erbjuder något tydligt stöd för Danielssons idé. I *Hrafnkels saga* står en process förvisso i centrum, men i de flesta islänningasagor är detta inte alls fallet. I verk som *Fóstbræðra saga* och *Kormáks saga* står skalders erotiska äventyr i centrum, och här kan en juridisk process omöjligt ses som berättelsens ut-

gångspunkt. I många andra fall förekommer förvisso processer som ett inslag i sagan, men ingalunda som berättelsens kärna (så i t.ex. *Laxdæla saga* och *Gísla saga*); dessa processer är helt enkelt naturliga inslag i berättelser som domineras av konflikter och dråp. Sagorna är innehållsmässigt alltför heterogena för att en specifik samhällsföreteelse skulle kunna förklara hela genrens uppkomst. Också denna Danielssons teori är mer en vision som presenteras än en slutsats baserad på undersökningar.

Tendensen med teser i form av intuitiva påståenden och rena gissningar gör bedömningen av Danielssons vetenskapliga förmåga svår. Han anser uppenbarligen detta slags argumentation som vetenskapligt korrekt, men visar sig ibland fullt klar över bristen på belägg för teorierna (t.ex. s. 293). Ofta markerar han själv vagheten i sina påståenden genom favoritordet "kanske" (t.ex. "Kanske har den muntlige berättaren börjat ungefär så här: [...]"; s. 283; jfr s. 203, 284, 286, 289, 290) och formuleringar som "möjligen" (s. 285), "frågan är om [...]" (s. 287), "kan man gissa att [...]" (s. 288) m.m. Den genomgående vagheten gör det ofta svårt att följa Danielssons argumentation och förstå vad han anser vara slutsatser. Träffande säger han sig vid ett tillfälle ha låtit en hypotes "framskymta" i det föregående (s. 282), och han omtalar flera gånger "arbetshypoteser" (s. 265) och "den hypotes vi ska pröva" (s. 282) – här är det svårt att skilja frågeställning från slutsats. Inte bara den muntliga tradition som Danielsson behandlar är "undflyende" – som bokens titel säger – utan hans egna teser och resonemang är det i väl så hög grad.

I den samtidigt utgivna *Sagorna om Norges kungar. Från Magnús góði till Magnús Erlingsson* diskuterar Danielsson en annan isländsk sagagenre, konungasagorna. I gruppen finns ett stort antal verk som skildrar samma historiska skeende. *Heimskringla*, traditionellt tillskriven Snorri Sturluson (en attribuering som Danielsson för övrigt ifrågasätter, s. 354), är den mest kända, men detta verk har både föregångare och efterföljare. I denna genre finns en säkerställd koppling till kontinental latinlitteratur – några av de aktuella verken är rentav författade på latin – och Danielsson vill undersöka vad och hur mycket som är utländskt respektive inhemskt i genrens egenart (s. 17).

Boken liknar i hög grad arbetet om *Hrafnkels saga*. Utförliga översikter – innehållsreferat, pre-

sensation av sagor och forskningen kring dem – uppstår större delen av boken. Också här är översiktterna väljordade och säkerligen användbara för ickespecialisterna. Men Danielsson själv möter vi i dessa avsnitt – liksom i den förra boken – enbart i antydningar (med vaga formuleringar, frågor etc.; t.ex. s. 232, 334, 340, 354, 379, 383) och marginalkommentarer – inte i systematiska analyser eller slutsatser.

Först på s. 378 börjar Danielsson presentera sina egna teorier. Grundtanken är även i denna bok att den muntliga traditionen har blivit undervärderad – i alltför hög grad har forskningen traditionellt sett de aktuella sagorna som rena skrivbordsprodukter som enbart har relation till varandra. Danielssons polemiserar också mot den gängse bilden av muntligheten som ”ett primitivt innehåll som ges konstnärlig form av skriftställarna”. I stället ser han det muntliga berättandet som ett avancerat fenomen där ”allt det vi uppskattar i sagorna har sin upprinning” (s. 392). Det säger dock sig själv att dessa teorier är lika obevisade som de likartade i boken om *Hrafnkels saga*.

Tommy Danielssons två böcker om den isländska sagalitteraturen är vad gäller slutsatserna både undanlidande och diskutabla, och båda lider också av bristen på systematiska, självständiga analyser. Likväl kan det extrema förfäktandet av muntlighetens möjligheter säkerligen verka inspirerande på andra forskare – om inte annat genom att stimulera till debatt. De utförliga och noggranna material- och forskningsöversiktarna är också välkomna bidrag i ett land där sagaforskningen inte fått någon omfattande presentation på många år.

Daniel Sävborg

Katherine Duncan-Jones, *Ungentle Shakespeare. Scenes from his Life*. The Arden Shakespeare. London 2001.

Kvinnliga forskares bemödanden att närma sig Shakespeare och lägga ut innebörden av hans texter har avsatt många perspektivrika resultat genom åren och givit upphov till spännande, alternativa läsarter. M. C. Bradbrook har till exempel i sex volymer sysslat med det elisabetanska dramat ur olika aspekter och så sent som 1997 publicerade Helen Vendler en grundlär, över 650-sidig massiv närläsning av sonetterna. Inte heller

om man begränsar synfältet till mer eller mindre biografiska studier har forskningen varit ett revir där männen varit allenarådande.

Tyvårt, frestas man dock tillägga efter att ha konsulterat Samuel Schoenbaums oombärliga *Shakespeare's Lives* (1970). Hovpoeten och dramatiker Nicholas Rows lilla skiss från 1709 kan med skäl utpekas som det första modesta försöket till levnadsteckning. 120 år senare träder en kvinnlig pionjär in på forskningsarenan: Anna Jameson nämner som den förste Elizabeth Vernon som förebild för en del av kärlekssonetterna, men hon är föredömligt försiktig och återhållsam i sin argumentering.

Något liknande kan man knappast säga om de tre amerikanska damer som under 1800-talet och det följande seklets början ställde till stor uppståndelse såväl inom den akademiska världen som hos den boksynta allmänheten. Främst av dem står den herostratiskt ryktbara sibyllan Delia Bacon, anti-Stratford-falangens portalfigur. I *The Philosophy of the Plays of Shakspeare Unfolded* (1857) tillkännagav hon att pjäserna författats av ett hemligt syndikat av välborna ”wits”, främst av dem Francis Bacon och Walter Raleigh. Hon uppmuntrades till en början av storheter som Emerson, Hawthorne och Carlyle.

En ”stupid, ignorant, third-rate play-actor” kunde omöjligen ha den erfarenhet och den kultur som erfordrades för att skapa dessa texter. En natt i september 1856 smög hon in i Holy Trinity i Stratford, beväpnad med vaxljus, lykta och en spade för att bryta upp Shakespeares gravsten och få tillgång till de dokument som förvarades under den och som skulle avslöja sanningen. I sista stund svek henne modet. Några bevis för sina teorier presenterar hon aldrig: ”There is no room here for details”. I den sista scen som ”ends this strange eventful history” hävdar hon sin egen härstamning från renässansfilosofen. Därpå följer ett sammanbrott och omhändertagande på mentalsjukhus.

Inför Delia Bacons insatser förbleknar till och med Catherine Windles och Elizabeth Wells Gallups. Den förstnämnda är föregångaren i en lång rad av kryptoanalytiker. Hennes resonemang kan bäst illustreras genom de vilda associationer som leder till slutsatsen att Bacon författat dramerna. Denne citerar Cicero i ett avsnitt om retoriken i *Advancement of Learning*, vilket bör tolkas ”See Sir O”, som i sin tur hänvisar till en rad i *The Merchant of Venice*: ”I am Sir Oracle”. Bokstaven